

26.7.2022

VN/30823/2021
VN/30823/2021-SM-30

Liikenne- ja viestintäministeriö

Sisäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain muuttamiseksi. Sisäministeriö on pyytänyt edelleen lausuntoa sisäministeriön osastoilta sekä Poliisihallitukselta.

Sisäministeriö lausuu hallinnonalan yhteisenä lausuntona seuraavaa:

Sisäministeriö on osallistunut liikenne- ja viestintäministeriön asettaman työryhmän työskentelyyn ja sen esittämät näkemykset on otettu huomioon työryhmän työskentelyn aikana.

Esityksen tavoitteet

Esityksen tavoitteena on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta ja perusoikeuksien, erityisesti luottamuksellisen viestinnän suojan, toteutumista parantamalla viranomaisten toimintaedellytyksiä sellaisten tietoturvaloukkausten selvittämisessä, joiden haitalliset vaikutukset voivat vakavissa tilanteissa kohdistua laajalle yhteiskunnan kriittisiin toimintoihin. Hallituksen esityksen tavoitteena on parantaa viranomaisten yhteistoimintaa kehittämällä virka-apusääntelyä ja tiedonvaihtoa merkittävien ja vaikutuksiltaan vakavien tietoturvaloukkausten ja -uhkien selvittämiseksi ja vaikutusten poistamiseksi.

Esityksen tavoitteena on luoda selkeät edellytykset viranomaisten tiedonvaihdon vakavissa tietoturvaloukkaustilanteissa säätämällä loukkausten selvittämisen kannalta keskeisten viranomaisten (*Liikenne- ja viestintävirasto, poliisi, suojelupoliisi ja Puolustusvoimat*) keskinäisestä oikeudesta vaihtaa vakavien ja merkittävien tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi, ennalta estämiseksi ja vaikutusten poistamiseksi välttämättömiä tietoja.

Lisäksi tavoitteena on luoda edellytykset tarvittavaan virka-apuun viranomaisten välillä siten, ettei lainsäädäntö muodostu esteeksi virka-avun pyytämisessä.

Sisäministeriö pitää esityksen tavoitteita pääosin kannatettavina ja katsoo, että esityksessä yksilöityjen toimijoiden välisen tiedonvaihdon ja virka-avun toimivuus on tärkeää tietoturvaloukkausten havainnoinnissa, torjunnassa ja selvittämisessä. Viranomaiset tarvitsevat tehokkaat, nopeasti käyttöön otettavissa ja toteutettavissa olevat keinot toimia vakavissa häiriötilanteissa tai niiden selvästi uhatessa. Riittävät toimintaedellytykset ja tietojen vaihtomahdollisuudet ovat nykyään aiempaa tärkeämpiä muuttuneessa kyberturvallisuusympäristössä ja nykyisessä ja tulevassa toimintaympäristökokonaisuudessa.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Sisäministeriö pitää perusteltuna, että esityksessä ehdotetulla tavalla tiedonvaihtoon liittyvästä salassapitosääntelystä ja muista tiedon luovutuksen rajoituksista poikkeamisen kynnys pidetään esityksessä ehdotetulla tavalla verrattain korkeana, jotta muun muassa perustuslaissa turvattu yksityiselämän suoja ja luottamuksellisen viestin suoja sekä tietosuojalainsäädännöstä tuleva käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate toteutuvat asianmukaisesti.

Virka-apua koskevat ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi, että Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus pyytää poliisilta tai Puolustusvoimilta virka-apua siten, että virka-apua antava viranomainen hyödyntäisi suorituskykyään Kyberturvallisuuskeskukselle kuuluvan tehtävän suorittamiseksi. Virka-avun pyytäminen ja antaminen olisi poikkeusmenettely ja se esitetään rajattavaksi vain merkittäviin tietoturvaloukkaustilanteisiin ja tietoturvauhkuihin, joissa intressi tietoturvaloukkauksen selvittämiseksi ja torjumiseksi on korkeampi, kuin tavanomaisissa tietoturvaloukkauksissa. Liikenne- ja viestintäviraston osalta tavoitteena on myös keventää virka-apumenettelyn päätöksentekoprosessia.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan virka-apua koskevia ehdotuksia voidaan pitää kannatettavina ja perusteltuina.

Poliisin resurssien ja ajankäytön näkökulmasta on tärkeää, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta esitetyn lain 309 §:n 3 momenttiin on selkeästi kirjattu se, että virka-avusta aiheutuneista kustannuksista vastaa virka-avun pyytäjä, jollei asiasta toisin sovita ja että virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Vakavien tietoturvauhkien ja -loukkausten estäminen, selvittäminen ja hallinta vaativat lähes aina kiireellisiä toimenpiteitä, joten sisäministeriö pitää perusteltuna virka-apuprosessin riittävän joustavuuden ja nopeuden kannalta ehdotusta siitä, että Liikenne- ja viestintävirasto voisi tulevaisuudessa itse tehdä päätöksen virka-avun antamisesta esityksen mukaisissa tarkoituksissa.

Viranomaisten välinen tiedonvaihto

Sisäministeriö katsoo, että vakavien tietoturvaloukkausten ja -uhkien hallinnan näkökulmasta on tärkeää, että esityksessä yksilöidyillä viranomaisilla on käytettävissään mahdollisimman kattavat ja oikea-aikaiset tiedot merkittävien ja vaikutuksiltaan vakavien tietoturvaloukkausten ja -uhkien selvittämiseksi, ennalta estämiseksi sekä vaikutusten poistamiseksi ja minimoimiseksi. Tästä syystä on perusteltua, että Liikenne- ja viestintäviraston, poliisin, suojelupoliisin ja Puolustusvoimien välinen vakaviin tietoturvaloukkauksiin ja -uhkiin liittyvä riittävä tietojenvaihto mahdollistetaan lainsäädännössä.

Perusteltuna voidaan pitää myös sitä, että tiedonvaihto rajataan sähköisten viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta annettavassa laissa koskemaan vain välttämättömiä tietoja ja että kyseisiä tietoja saa käyttää vain tietoturvaloukkausten selvittämiseksi, ennalta ehkäisemiseksi tai vaikutusten poistamiseksi. Selvytyden vuoksi esityksen perusteluihin voisi kirjata, että kukin viranomainen toimii saatuja tietoja hyödyntäen omassa roolissaan toimivaltasäädännöstensä puitteissa.

Esityksen sivuilla 38-39 todetaan, että ehdotuksen nojalla voitaisiin vaihtaa mitä tahansa tietoturvaloukkauksen tai -uhkien selvittämisen kannalta välttämätöntä tietoa ja että tieto voisi näissä tilanteissa olla peräisin mistä tahansa edellä mainittujen viranomaisten toiminnasta saadusta tiedosta. On huomattava, että erityislainsäädännössä esimerkiksi poliisin osalta passilaissa (671/2006) ja henkilökorttilaissa (663/2016) on säädettyjen tehtävien suorittamiseksi käsiteltyjen biometristen tietojen luovuttaminen henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (616/2019, jäljempänä poliisin henkilötietolaki) rajattu tarkasti vain määrätuille viranomaisille ja määrättyihin tarkoituksiin.

Esityksen jatkovalmistelussa olisi lisäksi perusteltua arvioida tarve säätää siitä, onko sähköisen viestinnän palvelusta annetun lain muuttamisesta annetun lain 319 a §:n perusteella saatuja tietoja oikeus luovuttaa eteenpäin. Sisäministeriön tämän hetkisen arvion mukaan edelleen luovutukselle voisi olla tarkoituksenmukaista vähintäänkin asettaa rajoituksia.

Sisäministeriö kiinnittää huomiota, ettei esityksessä käsitellä tietosuojalainsäädännön mukaista tarkastusoikeutta esityksen mukaisen lainsäädännön perusteella saatuihin tietoihin. Esimerkiksi poliisin tietojen osalta niin sanottua omien tietojen suoraa tarkastusoikeutta on rajoitettu poliisin henkilötietolain 42 §:ssä, jotta tarkastusoikeus ei vaaranna poliisin lakisääteisten tehtävien suorittamista. Poliisin lakisääteisten tehtävien suorittaminen ei saisi vaarantua myöskään siitä

syystä, että henkilö saisi toisen viranomaisen kautta pääsyn poliisin luovuttamiin tietoihin, joihin kohdistuu poliisissa tarkastusoikeuden rajoituksia.

Sisäministeriöllä ei ole muuta lausuttavaa toimialaansa liittyen.

Osastopäällikön sijaisena, poliisijohtaja   Stefan Gerkman

Lainsäädäntöneuvos   Tiina Ferm

VN/30823/2021-SM-30

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: